

# FINANSMARKEDSFONDET

## Sluttrapport

Sendes per epost til prosjektets kontaktperson for rapportering. Forutsettes undertegnet av prosjektleder og prosjektansvarlig.

<b>Prosjektnummer</b>	326883
<b>Prosjekttittel</b>	Fra policy til praksis - Bærekraftig videreutvikling av finansbransjen i Norge. For økt etterlevelse og økt etisk bevissthet hos finansnæringen, forbrukere og beslutningstakere.
<b>Prosjektleder</b>	Framtiden i våre hender
<b>Kontraktspartner</b>	Tollak Nylænde Bowitz
<b>Prosjektperiode</b>	Sluttevaluering for 01.06.2021-31.12.2022 (forlenget til 28.02.2023)

	Ja	Nei
Er resultatene i hovedsak i samsvar med hva som var angitt i prosjektbeskrivelsen?	X	
Har fremdriften i prosjektet vært som forutsatt i avtaledokumentet?	X	
Er det vesentlige avvik mht. prosjektkostnader og/eller -finansiering?		X
Er det andre vesentlige avvik i forhold til hva som var forutsatt i avtaledokumentet?		X

### Kommentarer:

Opprinnelig var det tenkt at prosjektet skulle lanseres i november 2022, men på grunn av intern kapasitet, og strategiske hensyn for å øke oppmerksomhet om resultatene, ble det besluttet å lansere prosjektet i januar 2023. Prosjektet ble derfor forlenget ut februar 2023, noe det ble informert om ifb. med innlevering av Fremdriftsrapport 17.08.2022. I ettertid synes dette å ha vært en god beslutning da lanseringsseminar 19. januar 2023 hadde god deltakelse fra finansnæringen, etterfulgt av stor rekkevidde på materiale spredt via sosiale kanaler.

Flere av bankene jobbet konstruktivt med prosjektet og bidro aktivt til at utviklingen av en metode og benchmark lot seg gjennomføre. Dette styrker dessuten det endelige resultatet og gjør at arbeidet vil kunne få større potensiell innflytelse og nyttverdig som et verktøy også ved en senere anledning, enten i Norge eller for andre organisasjoner som er del av Fair Finance-nettverket.

### Sammendrag:

#### FASE I – UTVIKLING AV 'POLICY TIL PRAKSIS' BENCHMARK

- **August – oktober 2021** Innhenting av informasjon om relevant regelverk internasjonalt og i EU innen bærekraftig finans 2022-2025. Utarbeiding av intern rapport om eksisterende internasjonale benchmarks (sammenligning til standarder) for finansinstitusjoner, samt veiledere, verktøy og bestep praksis innenfor klima, miljø, menneskerettigheter og governance.
- **Oktober – desember 2021** Dialog med, og input, fra internasjonale nettverk om utkast til benchmark for vår undersøkelse.
- **Jan – juni 2022** Utvikling av metode og spørsmål for vår benchmark.
- **Mars 2022** Dialogmøter med fem utvalgte finansinstitusjoner om utkast til benchmark og om bankenes bærekraftarbeid.
- **April – juni 2022** Bankene besvarer survey 'Åpne spørsmål' for å identifisere barrierer for implementering av etikk og bærekraft; dialog med bankene om barrierer og utfordringer.
- **August 2022** Ferdigstilling av benchmark (referansemåling/normsammenligning), og kvalitetssikring av et eksternt internasjonalt panel.

## Betydning:

- Under Fase I av prosjektet fikk vi samlet verdifull informasjon om status for bærekraftig finans, og identifisert retningslinjer og regelverk som vil påvirke feltet de neste årene. Vi kartla bl.a. effekten av TCFD, PCAF, PACTA, SBTi, PRI og TNFD. Vi identifiserte hvilke prosesser og styringsmekanismer en bør kunne forvente fra en ansvarlig bank for å sikre at investeringer og finansiering foregår i tråd med retningslinjer for klima, natur og menneskerettigheter.
- Vi holdt 15 møter med bankene som deltok i prosjektet i denne perioden, hvor vi fikk god innsikt i deres arbeide og konkret om implementering av retningslinjer. Kombinert med svar på en innledende survey 'Åpne spørsmål' lærte vi mye om bankenes egne utfordringer og identifiserte det bankene selv mener er barrierer for mer ansvarlig finans. Dette var et godt utgangspunkt for videre dialog, og for utvikling av benchmark.
- Utviklingen av vår benchmark ([Appendix 1](#)) kan brukes som et verktøy for å stille banker til ansvar, og som et veikart som kan hjelpe bankene med å utvikle sine prosesser.

## FASE II – BENCHMARKING AV UTVALGT BANKER

- **August 2022** Undersøkelsen sendes til fem norske banker.
- **September – november 2022** Vurdering av bankenes svar på utsendt undersøkelse, og poengsetting. Dialog med bankene om svarene; innhenting av offentlig tilgjengelig informasjon fra årsrapporter, bærekraftsrapporter etc.
- **Nov 2022** Tentativ score sendt til bankene. Ekstern kvalitetssikring av scoring (Profundo), og kalibrering av score.
- **Jan 2023** Grafisk fremstilling av finansinstitusjonenes endelige resultater på egen hjemmeside og [etiskbankguide.no](http://etiskbankguide.no), samt publisering av rapporten 'Policy to Practice'. Spredning av resultater via ulike kanaler: intervjuer, presentasjoner og sosiale medier.
- **19. Januar 2023** Lanseringsseminar på Sentralen i Oslo for både Etisk bankguide 2023 og 'Policy til Praksis'-benchmark. Presentasjon av rapporten 'Policy to Practice' ved Lucy Brooks (Prosjektmedarbeider, Framtiden i våre hender), fulgt av panelsamtale om bankene holder sine egne løfter om bærekraft i praksis, med Gine Therese Wang-Reese (Leder av samfunn og bærekraft i DNB), Agathe Bryde Schjetlein (Direktør bærekraft og medlemskontakt i Finans Norge) og Jorge Jensen (Fagdirektør i Forbrukerrådet), ledet av Anja Bakken Riise (Leder i Framtiden i våre hender). [Invitasjon til lanseringsseminaret](#). Seminaret ble strømmet live på YouTube, og hadde god deltakelse (+50 deltakere fysisk, og 138 har sett presentasjonen digitalt).
- **Februar – April 2023** Formidling av praksisprosjektets funn for Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole Ringsaker finner sted 10. mars 2023, med ytterligere presentasjoner utover våren.



Figur 1 Invitasjon til lanseringsseminar 19.01.2023

## Betydning:

- Prosjektets resultater ble presentert i rapporten 'Policy to Practice', hvor god praksis hos fem norske banker blir fremhevet, og mangler synliggjort. Se 'Key findings' i '[Policy to Practice](#)' for hovedfunnene. Rapporten tegner et bilde av hvordan norske banker ligger an med tanke på implementering av retningslinjer i de utvalgte temaene klima, menneskerettigheter, natur og governance.
- For hver bank har vi identifisert bestep praksis som andre banker kan lære av, samt pekt på områder hvor de gjør det dårligere enn hva vi mener en bør kunne forvente av en ansvarlig bank. Vi identifiserte et særlig stort gap mellom bankenes retningslinjer for menneskerettigheter, og deres prosesser for å sikre at disse retningslinjene blir fulgt opp.
- For hver av bankene utviklet vi konkrete anbefalinger, i tillegg til mer generelle punkter til norske finansaktører som ønsker å sikre at investering og finansiering i praksis følger opp vedtatte retningslinjer.

## Resultater:

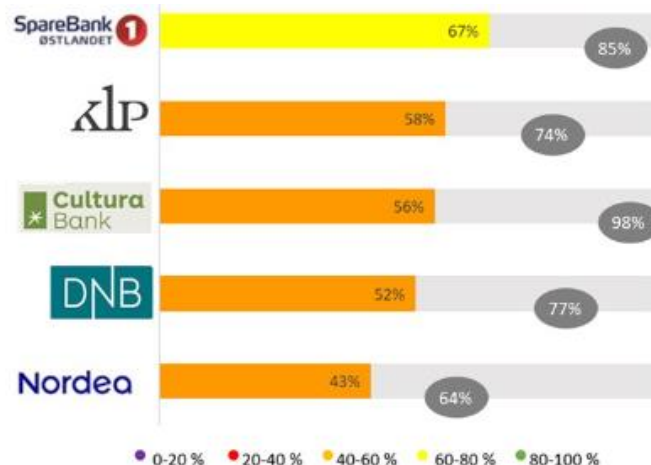
**Overordnet mål for prosjektet:** *"Fra policy til praksis: Bærekraftig videreutvikling av finansbransjen i Norge. For økt etterlevelse og økt etisk bevissthet hos finansnæringen, forbrukere og beslutningstakere"*

## Delmål:

- a. *Utvikle en egen norsk metode og spørsmål (benchmark) som fanger opp og gjør det mulig å score ikke bare bankenes retningslinjer for etikk og bærekraft, men deres implementeringsstrategi og verktøyutvikling.*
- b. *Avstemming og avklaring av benchmark i forhold til EUs taksonomi for finansbransjen.*
- c. *Gjennomføring av en forstudie som tester hvordan spørsmålene fungerer.*
- d. *Benytte utviklet benchmark for å vurdere bankene som tar del i Etisk Bankguide høsten 2022. Resultatene vil bli en egen rangering av bankenes implementerings/praksisgrad. Vi vil utnytte synergien med den nye policyundersøkelsen til Etisk bankguide som skal publiseres høsten 2022, og resultatene av de to undersøkelsene vil offentliggjøres samtidig.*
- e. *Styrke forbrukerinformasjonen og engasjementet ytterligere. Utvikle et grafisk konsept som synliggjør relasjonen mellom policy og implementering, og innlemme denne i offentliggjøringen på et seminar av både policyundersøkelsen og dette praksisprosjektet i november/desember 2022.*

## Hvilke resultater ble oppnådd?

- Gjennom arbeidet med praksisprosjektet har Framtiden i våre hender bidratt til å sette bærekraftig finans på agendaen og skapt økt forståelse for at retningslinjer alene ikke er tilfredsstillende eller en garanti for bærekraftig praksis. Basert på regelverksutvikling og bestep praksis internasjonalt og i EU, med søkelys på EU Taksonomien, og i dialog med partnere og eksperter i Norge og internasjonalt, har vi utarbeidet en metode for å vurdere bankers implementering av retningslinjer for bærekraft. Metoden vurderer implementering innen fire områder, klima, natur, menneskerettigheter og governance. Bankene var engasjerte og deltok aktivt: de delte interne dokumenter og ønsket diskusjon velkommen. De hørte gjerne vårt syn på ulike verktøy og prosesser som de bruker internt, og om de beste verktøyene som finnes internasjonalt.
- Vi fikk vi samlet verdifull informasjon om status for bærekraftig finans i Norge og internasjonalt, og identifisert retningslinjer og regelverk som vil påvirke feltet de neste årene. Vi identifiserte hvilke prosesser og styringsmekanismer en bør kunne forvente fra en ansvarlig bank for å sikre at investeringer og finansiering foregår i tråd med retningslinjer for klima, natur og menneskerettigheter.
- Benchmarken som vi utviklet kan brukes som et verktøy for å stille banker til ansvar, og som et veikart som kan hjelpe bankene med å utvikle sine prosesser. Benchmarken kan brukes i alle land hvor finansinstitusjoners retningslinjer er godt utviklet, og hvor det er relativt stor åpenhet om finansaktørenes prosesser, som i Norge, EU, og til dels i USA.



Figur 2 Sammenligning mellom bankers retningslinjer og implementeringen av disse (Fra rapporten 'From Policy to Practice')

### Hvordan er og/eller planlegges resultatene utnyttet? Hvilken betydning har prosjektet hatt eller ventes å ha for kontraktspartner?

Vi har gjennom arbeidet med prosjektet styrket og etablert relevante kontakter i finansbransjen, spesielt ansatte i bankene som jobber med bærekraft og samfunnsansvar på ulike nivåer. Dette tar vi med oss videre inn i arbeidet med å utvikle finansbransjen i en bærekraftig retning. Gjennom konstruktiv dialog med flere av aktørene som ble vurdert har vi dessuten lært mye om hvilke barrierer bankene selv opplever, noe som er nyttig lærdom i utformingen av nye prosjekter, som en del av Framtiden i våre henders overordnede arbeid med bærekraftig finans. Det er mulighet for bruk /videreutvikling av vår benchmark i andre land, gjennom Fair Finance International som er svært entusiastisk om både metoden og funnene.

### Policyimplikasjoner og -relevans:

Bankene identifiserte følgende barrierer for mer ansvarlig finans:

- Ansvarlig/etisk investeringer og utlån er ikke alltid lønnsomt (og bankene mener dette må reguleres gjennom lovendringer)
- Investering i bærekraftige selskaper innebærer høyere risiko
- Hvis en bank ikke velger å investere i en gitt sektor pga. hensyn til bærekraft eller samfunnsansvar, vil noen andre gjøre det.

Vi har fått signaler fra flere av bankene at de skal endre prosesser for å sikre implementering av retningslinjer, særlig når det gjelder oppfølging av menneskerettighetsrisiko, og dokumentering av prosesser for å sikre etterlevelse. Noen av bankene har nå etterspurt vår mening om ulike verktøy og prosesser som de bruker internt, og søker innspill om hvilke verktøy som finnes internasjonalt for deres videre bærekraftarbeid, enten dette handler om måling av karbonutslipp, vurdering av nettonullmål eller initiativer hvor ledende banker jobber mot felles mål.

### Rapporter og publikasjoner:

Rapport for praksisprosjektet, inkludert benchmark: [From Policy to Practice – do banks deliver on their promises?](#)

- Artikkelen er lastet ned 228 ganger (per 28.02.2023).

## From Policy to Practice — do banks deliver on their promises? Populær

Publisert 19.01.23 • 228 nedlastninger



The financial industry is crucial to tackling the climate and biodiversity emergency and to ensuring human rights in supply chains are respected. This report investigates the strategies and the processes that banks use to implement their environmental policies. It assesses five selected Norwegian banks on a selection of practical actions, based on the best available science and standards on what is expected from responsible financial institutions.

 Vis  
(pdf, 7.72 MB)

*Figur 3 Beskrivelse av rapporten på Framtiden i våre hendes hjemmeside*

Presentasjon av praksisprosjektet under lansering 19. januar 2023 ved Lucy Brooks (Prosjektmedarbeider, Framtiden i våre hender), fulgt av panelsamtale med Gine Therese Wang-Reese (Leder av samfunn og bærekraft i DNB), Agathe Bryde Schjetlein (Direktør bærekraft og medlemskontakt i Finans Norge og Jorge Jensen (Fagdirektør i Forbrukerrådet), ledet av Anja Bakken Riise (Leder i Framtiden i våre hender): [LINK](#)

- Arrangementsinvitasjonen ble spredt i ulike medier og har hatt rekkevidde på over 20 560 personer.
- Arrangementet hadde god deltakelse fra finansbransjen, bransjejournalister og fra Stortinget (+50 deltakere fysisk, og 138 har sett presentasjonen digitalt).

Instagram-video som presenterer utvalgte funn fra Etisk bankguide og praksisprosjektet: [LINK](#)

- Videoen har hatt rekkevidde på over 44 700 personer, og er likt av 1130 brukere (per 20.02.2023).

Nyhetsartikkel på egne hjemmesider med presentasjon av rapportens funn: [LINK](#)

- Artikkelen er lest av over 500 personer per 28.02.2023.

**Allmennrettet kunnskapsformidling:** Regelverket for Finansmarkedsfondet forutsetter at det – for forskningsprosjekter – skrives en kortfattet presentasjon av prosjektet, i form av en artikkel på inntil fem sider, hvor (resultater av) prosjektet presenteres på en lett tilgjengelig måte. Denne presentasjonen forutsettes å inngå som vedlegg til sluttrapporten.

**Gjelder ikke denne søknaden.**

### Presseomtale:

Finansforbundets medlemsmagasin, Finansfokus, publisert et intervju med Lucy Brooks (Prosjektmedarbeider) og Tollak Bowitz (Prosjektleder) om praksisprosjektet og Etisk bankguide 2023, 19.01.2023: [LINK](#)

Praksisprosjektet ble omtalt av DNB hos FinansWatch 23.01.2023: [LINK](#)

Lanseringen av Praksisprosjektet ble dekket av FinansWatch 19.01.2023: [LINK](#)

Omtale fra bankene:

- **DNB:** [LINK](#)
- **Cultura Bank:** [LINK](#)
- **Sparebank1 Østlandet:** [LINK](#)



## Kontraktspartners sluttvurdering:

Prosjektets overordnede mål var «*økt etterlevelse og økt etisk bevissthet hos finansnæringen, forbrukere og beslutningstakere*». På bakgrunn av god og konstruktiv dialog med finansnæringen, både underveis i prosjektet, men også under lansering og i etterkant, samt god spredning av resultatene til forbrukere, mener vi å lykkes med dette.

Utover dette skulle prosjektet bidra til: "*å forbedre norsk finansbransjens etiske praksis. Det skal styrke bærekraftarbeidet i finansbransjen i Norge ved å fremheve de beste verktøyene og implementeringsstrategier som utvikles, samt styrke beslutningsgrunnlaget for sluttbrukere som ønsker etikk og bærekrafthensyn knyttet til valg av bank og langsiktig sparing. Formålet er å finne kriterier ikke bare for finansinstitusjoners policy, men for effektiviteten til de ulike verktøy og arbeidsmetoder som finansaktører tar i bruk for å innarbeide etikk og bærekraft i hele virksomheten og i bedriftenes praksis.*"

For å evaluere deler vi prosjektets mål som følger:

- Økt etterlevelse og økt etisk bevissthet hos finansnæringen, forbrukere og beslutningstakere
- Fremheve de beste verktøyene og implementeringsstrategier som utvikles
- Finne kriterier for effektiviteten til de ulike verktøy og arbeidsmetoder for å innarbeide etikk og bærekraft
- Skape positiv konkurranse mellom finansinstitusjonene

Vi er godt fornøyde med resultatet med tanke på økt bevissthet hos finansinstitusjonene som deltok i prosjektet. Tilbakemeldingene fra finansinstitusjonene underveis og etter prosjektet viser at de aktivt har tatt hensyn til våre anbefalinger om bestep praksis, og flere har bedt om innspill om temaer innen samfunnsansvar og bærekraft som undersøkelsen vurderte. Det har også vært en økning i antallet personer som kontakter Framtiden i våre hender med spørsmål om tema som blir diskutert i praksisprosjektet.

'Policy to Practice'-rapporten fremhever de beste verktøyene og strategiene som er utviklet, og hvilke de forskjellige norske finansinstitusjonene benytter seg av. Rapportens anbefalinger har fått positive tilbakemelding både fra norske banker, og fra organisasjoner og aktører i de internasjonale nettverkene Fair Finance Internasjonal og Global Alliance for Banking on Values (GABV).



Kriteriene for effektivitet som vi har utviklet i benchmark kan brukes som et verktøy for å stille banker til ansvar, og som et veikart som kan hjelpe banker utvikle sine prosesser. Det kan brukes ikke kun i Norge, men også internasjonalt. En bank utmerket seg positivt i undersøkelsen, som en foregangsaktør for proaktiv utvikling av bærekraftig prosesser for utlån, og dette skaper positiv konkurranse mellom finansinstitusjonene.

## Økonomi:

Detaljert budsjett og regnskap følger vedlagt.

Utgifter			Inntekter		
	Budsjett	Regnskap		Budsjett	Regnskap
Administrasjon/prosjektledelse	1 843 000	2 033 000	Finansmarkedsfondet	1 771 000	1 771 000
Andre personalkostnader	177 000	177 000	Andre offentlige midler	0	0
Innkjøpte tjenester	150 000	60 000	Finansiering fra utlandet	0	0
Utstyr	80 000	36 750	Egne midler	479 000	535 750
<b>Sum</b>	<b>2 250 000</b>	<b>2 306 750</b>	<b>Sum</b>	<b>2 250 000</b>	<b>2 306 750</b>

Finansmarkedsfondet kan kreve at prosjektansvarlig legger frem et mer detaljert prosjekregnskap, og kan også kreve revisorattestasjon av regnskapet.

		
28.02.2023	Tollak Nylænde Bowitz	Ingrid Kleiva Møller
Dato	Prosjektleder	Prosjektansvarlig

## Budsjett og regnskap for praksisprosjektet - Sluttrapport

Prosjektperiode: 01.06.2021-31.12.2022 (forlenget til 28.02.2023)

### Inntekter

Beskrivelse	Budsjett	Regnskap	Kommentar
Finansmarkedsfondet FMF	1 771 000	1 771 000	Som avtalt i prosjektbevilgning.
Egenfinansiering FIVH	479 000	535 750	Økt bidrag på 56 750kr.
<b>Total</b>	<b>2 250 000</b>	<b>2 306 750</b>	

### Utgifter

Beskrivelse	Budsjett	Budsjettfordeling		Regnskap	Balanse	Kommentar	Bilagsnummer	Fakturadato
		FMF	FIVH					
Prosjektledelse: Igangsetting av prosjektet, rekruttering, oppfølging underveis: 4 mnd a 76' (1,5 mnd. verk 2021, 2,5 mnd. verk 2022)	304 000	152 000	152 000	342 000	-38 000	Utvidet til 4,5 mnd. verk a 76 000: 1,5 mnd. verk 2021, 3 mnd. verk 2022	101	
Prosjektmedarbeider ansettes i et 1,5-årsprosjekt for å utarbeidelse og gjennomføre et system for måling av finansinstitusjonenes implementering av policy, verktøy for etikk og bærekraft: 18 mnd. verk a 76' (6 mnd verk 2021, 12 mnd. verk 2022)	1 368 000	1 368 000		1 520 000	-152 000	FIVH forlenget kontrakt for prosjektmedarbeider 2 mnd. (jan-feb 2023); totalt 20 mnd. verk a 76 000.	102	
Kvalitetssikring: honorar	150 000	150 000		60 000	90 000		103	18.08.2022 19.10.2022 17.11.2022
Digital rapportering, utarbeidelse av grafikk, digital fremstilling, i FFG-modul, 1,5 mnd.verk	114 000	76 000	38 000	114 000	0		104	
Arbeid i styringsgruppen, diaologmøter med banker, bruk av egen kommunikasjonsstab til innsalg medier, utarbeidelse av materiell: til sammen 2,25 mnd. verk	171 000		171 000	171 000	0		105	
Grafiske konsepter for publisering: 0,3 mnd. verk	25 000	25 000		25 000	0		106	
Produksjon av video om resultatene: 0,5 mnd. verk	38 000		38 000	38 000	0		107	
Lansering, event	80 000		80 000	36 750	43 250	Leie av Sentralen + strømming	108	21.02.23
<b>Total</b>	<b>2 250 000</b>	<b>1 771 000</b>	<b>479 000</b>	<b>2 306 750</b>	<b>-56 750</b>			

\*Pga. forlengelse av prosjektet endte balansen på -56 750kr. Differansen dekkes ved interne midler i Framtiden i våre hender.

ANNONSE

# Prøv FinansWat

Få tilgang til alt innhold på våre

## FINANSWATCH

🕒 Siste 🔍 Søk 📄 Logg ut ☰ Meny

19.01.2023 | kl. 14:11

## Global bærekraftstudie: - Norske banker og finansinstitusjoner gjør det best

Ifølge globale tall fra studiene til Framtiden i våre hender ligger norske finansinstitusjoner i tet når det gjelder bærekraftsarbeid.



Torsdag presenterte Framtiden i våre hender årets bærekraftliste i finans. Fagrådgiver bærekraftig finans Tollak Nylænde Bowitz i Framtiden i våre hender kunne fortelle at norske banker ligger foran sine utenlandske kolleger. | Foto: Framtiden i våre hender / Knut Neerland

**AV MARTIN FUGLSETH KOLDEN**



Hvert år kommer Framtiden i våre hender ut med sin gjennomgang av «Etisk Bankguide». For sjette år på rad var det Cultura Bank som havnet på topp med en score på 98 prosent, med Sparebanken Vest og Sparebank 1 Østlandet på en delt andreplass med 85 prosent.

Det betyr at Cultura Bank stiller seg bak 98 prosent av kravene i undersøkelsen, som blant annet er FNs bærekraftsmål.

– Etisk bankguide er en del av et internasjonalt nettverk, som heter Fair Finance Guide. I Norge er det Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet som samarbeider om å levere guiden, men metodikken er lik som i andre land, noe som gjør at vi kan sammenligne på tvers av verden, sier fagrådgiver bærekraftig finans Tollak Nylænde Bowitz i Framtiden i våre hender fra scenen i Oslo.

Og fordi metodikken er utviklet internasjonalt, kan man se at de norske finansinstitusjonene i undersøkelsen har en høyere gjennomsnittsscore enn hva tilfellet er i andre land.

– Norske banker og finansinstitusjoner gjør det best, med at de stiller seg bak 71 prosent av kravene. Typiske land vi sammenligner oss selv med, som Nederland og Sverige følger på plassene bak med 64 og 62 prosent, sier Nylænde Bowitz.

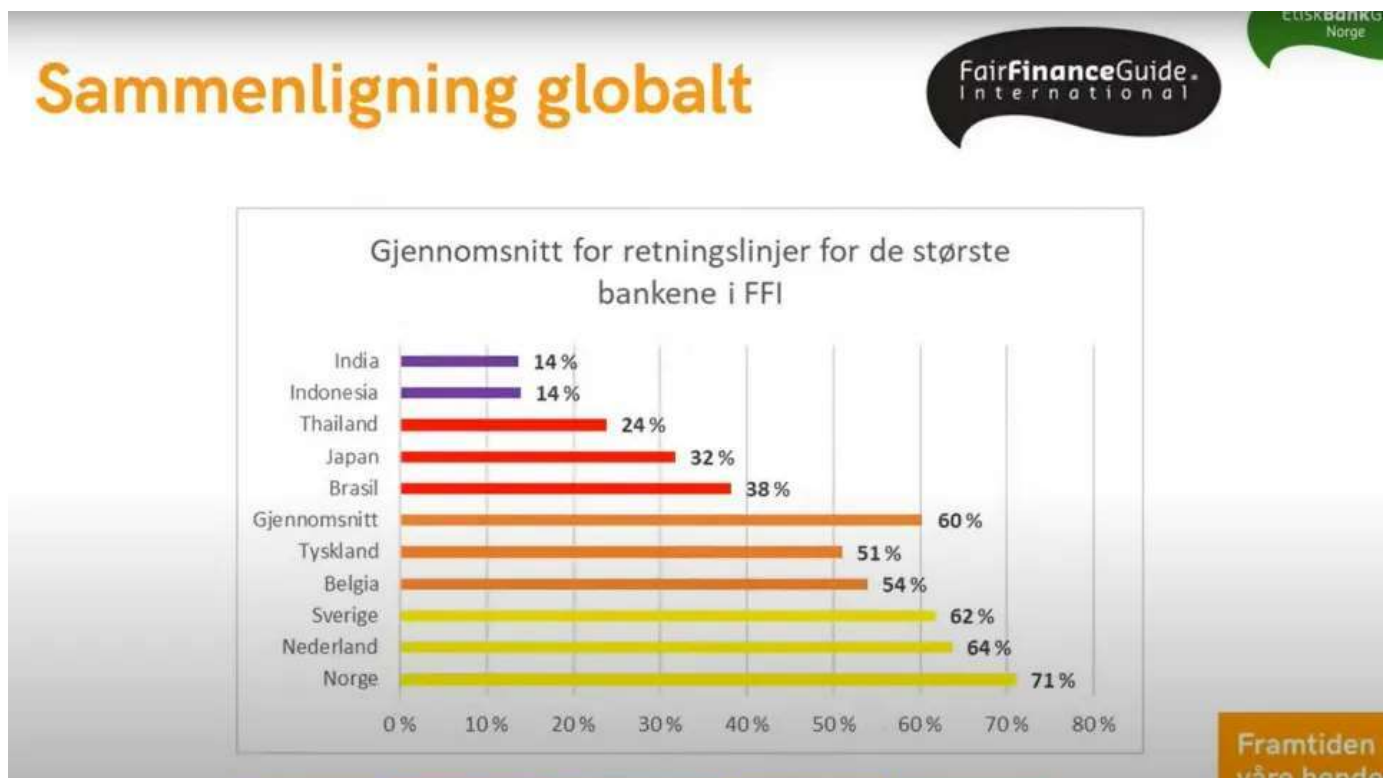


Foto: Framtiden i våre hender

I undersøkelsen ble det gått gjennom 1100 punkter, satt opp i to kategorier: obligatorisk og policy hvis aktivitet.

Obligatorisk: Klimaendringer (26), korrupsjon (12), likestilling (15), menneskerettigheter (12), arbeidstakerrettigheter (15), naturvern og biologisk mangfold (15), skatt (17), åpenhet og ansvar (22).

Policy hvis aktivitet: Våpen (15), jordbruk/matproduksjon (28), skogbruk (14), gruvedrift (33), olje og gass (28), energiproduksjon (21).

Antall punkter på hver tema, i parentes, utgjør 275 vurderingspunkter, som så ble ganget med fire.

Studien tok for seg en studie av policyene til bankene, og casestudier for å se om bankene etterlever sin egen policy.

– Dette gjør vi for å se om bankene leverer på det de lover. Formålet er å synliggjøre de beste, bruke forbrukermakt som pressmiddel til å bedre policy og praksis, og igangsette et «race tot the top», sier Nylænde Bowitz.

## Fremgang

Historisk sett har de norske bankene i studien gått kraftig opp i score, siden studien først fant sted i 2016, da gjennomsnittlig prosent score lå på 38 prosent. I 2019 var den økt til 68 prosent, før den traff 75 prosent i 2020, der den også er i 2023.

– Det har vært en kjempeutvikling. Det er mange forklaringer som kan trekkes frem, og en ting er at bankene har blitt flinkere til å sette opp retningslinjer. I starten var det kanskje mer lavhengende frukt, mens nå kreves det litt mer arbeid for å øke scoren, sier Nylænde Bowitz.

– At det nå står på samme score viser at bankene har jobbet like raskt som det bærekraft innen finans har beveget seg fremover, for bankene står ikke stille. Hadde man ikke gjort noe fra 2020, så hadde resultatet falt. Dette viser at de følger med i tiden, legger han til.

Gjennomsnittscore på de forskjellige temaene i Norge viser at norske finansinstitusjoner scorer lavest på åpenhet og ansvar, med en score på 58 prosent. Mens den beste gjennomsnittscoren kommer på korrupsjon, på 85 prosent.

– Litt overraskende er det at klimaendringer kun scorer 69 prosent, med tanke på alt fokuset som har vært på Paris-avtalen, sier Nylænde Bowitz.

## RELATERTE ARTIKLER:

ANNONSE

**FINANSWATCH**

Siste Søk Logg ut Meny

24.01.2023 | kl. 11:00

## DNB om bærekraftstudie: – Stiller noen spørsmål til metodikken

Framtiden i våre hender la, sammen med Forbrukerrådet, frem «Etisk bankguide 2023» torsdag. I DNB stiller man seg kritisk til metodikken i studien som gir finansinstitusjoner en bærekraftsrating, men er samtidig positive til at man blir målt og rangert.



Leder av samfunn og bærekraft i DNB, Gine Therese Wang-Reese. | Foto: Stig B. Fiksdal / DNB

## AV MARTIN FUGLSETH KOLDEN

---

Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet har kommet ut med sin «[Etisk bankguide](#)» for 2023. Den årlige rangeringen av norske finansinstitusjoner blir for sjettede år på rad toppet av Cultura Bank.

Rangeringen blir gjort av Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet i samarbeid med det globale initiativet Fair Finance International, hvor formålet er å gi forbrukere, organisasjoner og myndigheter innsyn i hvordan bankene forholder seg til viktige temaer innenfor etikk og bærekraft. Samme metodikk blir brukt verden over, som viser at norske finansinstitusjoner sitter fremst i klassen.

I en paneldebatt etter at topp-listen ble sluppet, sa leder av samfunn og bærekraft i DNB, Gine Therese Wang-Reese, at DNB var godt fornøyd med kåringen, men at de stilte seg spørrende til enkelte ting.

– Vi er fornøyd med å bli øverste fullspekterbank. Samtidig stiller vi også noen spørsmål til metodikken her. Vi har for eksempel delmål fremover mot netto null i 2050, men slike ting er ikke fanget opp, sier Wang-Reese.

DNB havnet på en sjetteplass, bak henholdsvis Cultura Bank, Sparebank 1 Østlandet, Sparebanken Vest, Storebrand og Sandnes Sparebank. Danske Bank (10), Nordea (11) og Handelsbanken (12) havner bak.

### På stell

Men selv om Wang-Reese stiller noen spørsmål til metodikken, er hun glad for at studien tar for seg flere ting bransjen ser ut til å bli bedre på.

– Det er positivt at fokuset på viktigheten av retningslinjer, metodikk og standarder kommer frem, og så er det viktig å etterleve dette i ettertid. Jeg opplever at bransjen har veldig mye på stell, men det er veldig viktig at man har verktøy og standarder på plass, og da ønsker vi å bli målt på det, sier hun.

Wang-Reese nevner blant annet at DNB har gode konsernstandarder som er integrert i selskapets risikostyring, og for eksempel automatiserte verktøy til kredittengasjement over visse summer. Allikevel savner hun bedre data.

– Det er en barriere at datakvaliteten kan være mangelfull, så her må vi bli bedre. Vi venter også på reguleringer fra EU, så derfor er jeg ikke overrasket over at norske banker ikke løfter seg mer når det kommer til åpenhet, sier hun.

## - Glad for at jeg ikke jobber i bank

Det er for så vidt fagdirektør Jorge Jensen i Forbrukerrådet enig i.

– En del av disse standardene vi trenger er ikke helt på plass, og de er også på overtid. Dette med datakvalitet tror jeg også er helt sant, så det er reelt det bransjen sier, men det er plass for å gjøre det bedre. Når det er sagt, så er jeg glad for at jeg ikke jobber i bank, sier Jensen.

## Lønnsom eller etikk

Fra debattleder Anja Bakken Riise, leder i Framtiden i våre hender, kom spørsmålet om det var mulig for finansbransjen å være lønnsomme, samtidig som var gjorde det riktige i forhold til etikk, eller om det var en konflikt her?

På det spørsmålet tror Agathe Bryde Schjetlein, direktør for bærekraft og medlemskontakt i Finans Norge, at det er positivt at bransjen beveger seg i flokk.

– Min mening er at det er fullt mulig å være lønnsom og etisk. Mange i finansbransjen har fulgt Oljefondet på de etiske vurderingene, der man har laget et skille på hva man absolutt ikke skal investere i. Hele finansbransjen er enige i at selv om man kunne tjent mye penger på klasevåpen, så investerer man ikke i det, sier hun.

– Det er opp til hver enkelt finansinstitusjon hva man vil prioritere, men det er viktig å ha en «base line» her, for da beveger vi oss litt som en flokk, legger Bryde Schjetlein til.

Framtiden i våre hender kom i 2022 ut med en rapport om investeringer i bygge- og hotellbransjen i Qatar. Her ble det klart at flere norske finansinstitusjoner hadde store investeringer i selskap med klare menneskerettsbrudd. Denne rapporten ble også dratt frem under debatten, og Bryde Schjetlein tror nye reguleringer vil hjelpe.

– Jeg tror ikke det er noen norske finansinstitusjoner som ønsker å bidra til menneskerettighetsbrudd i Qatar, men her er det nok mangel på regulering og data. Når det kommer nye reguleringer på dette tror jeg det blir et større fokus på verdikjeden, som vil sørge for at det ikke er høyrisiko gjennom hele kjeden, sier Bryde Schjetlein.

### RELATERTE ARTIKLER:





**IKKE REPRESENTATIVT:** Banksjef Jannike Østervold mener praksisundersøkelsen til Framtiden i våre hender ser på prosesser og ikke hvem banken låner penger til. (Foto: Stig Weston)

## Cultura Bank bestrider etikk-rapport

Banksjef Jannike Østervold i Cultura Bank bestrider en rapport om hvordan banken praktiserer sine etiske regler. To undersøkelser fra Framtiden i våre hender viser at norske banker har en del å gå på med hensyn til liv og lære på etikkområdet.



**Claude R. Olsen**

Senest oppdatert jan 27, 2023

I den ferske Etisk bankguide 2023 topper Cultura Bank, Sparebanken Vest og SpareBank 1 Østlandet listen. De har det meste av etiske retningslinjer på plass. Nordea, Handelsbanken og Sparebank 1 SMN ligger på bunn. (Se grafikk)

Men når Framtiden i våre hender har sjekket hvordan bankene praktiserer sine gode intensjoner, faller nivået kraftig også på de beste bankene. En nylig publisert undersøkelse «*From policy to practice – do banks deliver on their promises?*» avslører at bankene mangler mye på å oppfylle egne retningslinjer.

Cultura Bank falt for eksempel fra 98 prosent på oppfyllelse av retningslinjene for samfunnsansvar, etikk og bærekraft i Etisk bankguide til 56 prosent i undersøkelsen av den praktiske gjennomførelsen. Banken som greide seg best var Sparebank 1 Østlandet som falt fra 85 til 67 prosent. (Se mer om praksisundersøkelsen lenger ned)

## FORTSATT TRANSPARENT

Banksjef Jannike Østervold i Cultura Bank mener praksisundersøkelsen til Framtiden i våre hender ikke gir et riktig bilde.

– Det er viktig å være klar over at denne undersøkelsen ikke har studert hva Cultura Bank faktisk låner ut penger til, men er en analyse av prosesser. Det er et veldig begrenset antall forhold som er tatt opp i denne pilotundersøkelsen i forhold til spørsmålene i Etisk Bankguide, skriver hun i en e-post.

Østervold legger til at deres viktigste dokumentasjon ovenfor omverdenen om praktiseringen av egne retningslinjer er at banken publiserer hvilke prosjekter den har lånt ut penger til på sine nettsider.

– Så vidt jeg vet er vi fortsatt den eneste banken i Norge som publiserer hvilke prosjekter som har fått lån. Stort mer transparent går det vel ikke an å bli, spør hun.

## GRUNDIG SJEKK

Etisk bankguide lages av Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet. De har over flere år sjekket tretten norske finansinstitusjoner med ulike forretningsmodeller, deriblant de seks største bankene, en rekke sparebanker, to forsikringselskaper og en såkalt etisk bank.

Kartleggingen dekker fire bankaktiviteter: kreditt og utlån til bedriftskunder, prosjektfinansiering, tilbud av egne og tredjeparts fond samt bankens egne investeringer. Kildene er offentlig tilgjengelig informasjon som nettsider, årsrapporter, kvartalsrapporter og bærekraftrapporter. Metoden er utviklet av det internasjonale nettverket Fair Finance International, og benyttes i 15 land. Den måler finansinstitusjonene på 14 temaer med 275 sjekkpunkter.

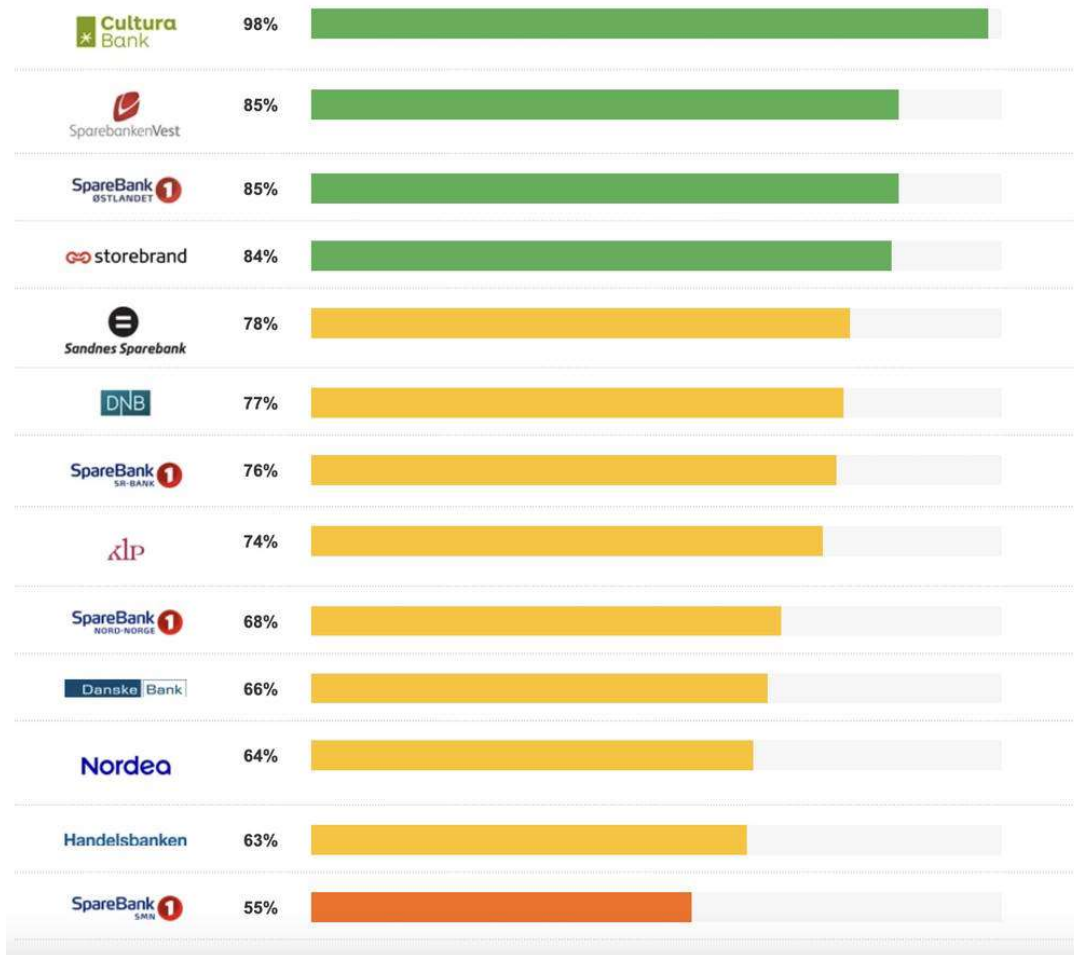
«Det ligger en fallgruve i at bankene bare skriver ned sine retningslinjer, uten at de blir fulgt opp i praksis»

Bankene har blitt gradvis bedre siden den første undersøkelsen i 2016. Gjennomsnittlig score er gått opp fra 40 til 75 prosent. Det vil si at bankene forplikter seg til å følge 75 prosent av internasjonale standarder, prinsipper og konvensjoner for samfunnsansvar, etikk og bærekraft når de investerer og låner ut penger.

## FALLGRUVER

Prosjektleder Tollak Nylænde Bowitz i Framtiden i våre hender sier at Etisk bankguide er en undersøkelse av hva bankene har skrevet ned i sine egne retningslinjer i offentlig tilgjengelig informasjon.

**ETISK BANKGUIDE:** Jo høyere prosent, jo bedre scorer banken på sine retningslinjer for samfunnsansvar, etikk og bærekraft. (Grafikk: Framtiden i våre hender.)



– Det ligger en fallgrube i at bankene bare skriver ned sine retningslinjer, uten at de blir fulgt opp i praksis. Derfor har vi i tillegg til å lage Etisk bankguide annethvert år, gjennomført case-studier for å se hvordan finansinstitusjonene følger opp retningslinjene i praksis, sier han.

## DÅRLIGERE I PRAKSIS

Med støtte fra Finansmarkedsfondet har Framtiden i våre hender undersøkt hvilke prosesser og verktøy fem av bankene i Etisk bankguide bruker for å sikre at retningslinjene blir overholdt.

Undersøkelsen avslører at bankene mangler mye på å oppfylle egne retningslinjer. Cultura Bank falt for eksempel fra 98 prosent på



oppfyllelse av retningslinjene for samfunnsansvar, etikk og bærekraft til 56 prosent i praksis. Banken som greide seg best var SpareBank 1 Østlandet som falt fra 85 til 67 prosent.

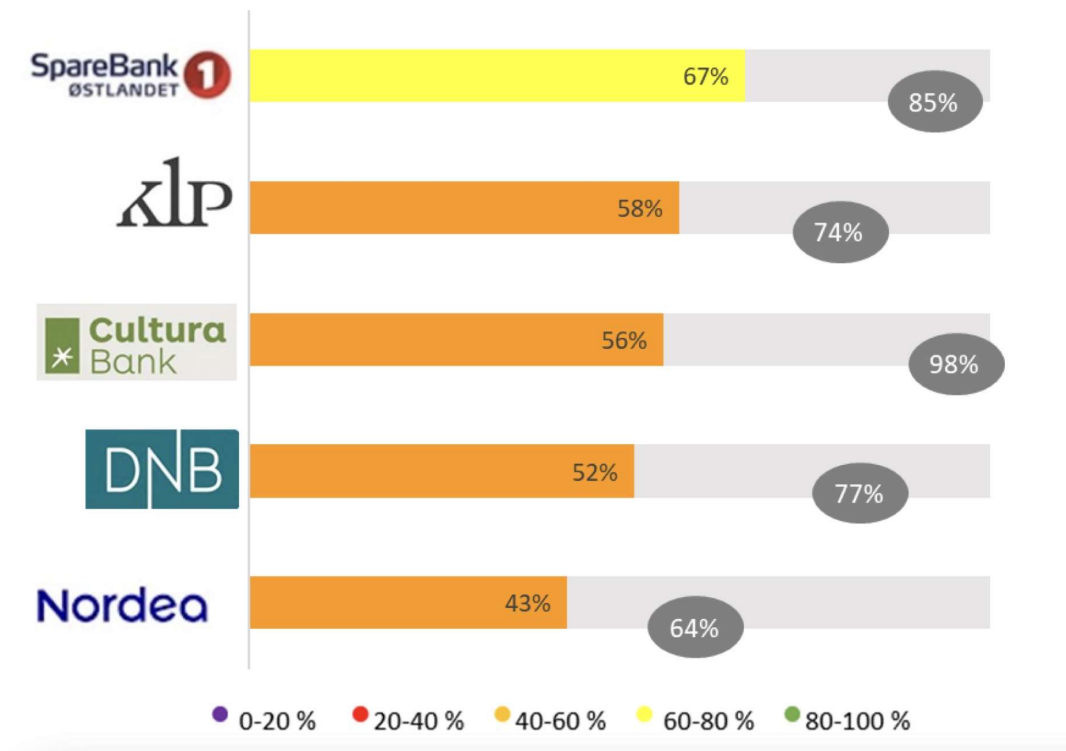


**SER BANKENE I KORTENE:** Lucy Brooks og Tollak Nylænde Bowitz står bak Etisk bankguide og har sjekket hvordan bankene følger sine egne etiske retningslinjer. (Foto: Framtiden i våre hender)

Prosjektleder Lucy Brooks i Framtiden i våre hender sier de hadde god dialog med de fem bankene for å få mer informasjon enn det som er offentlig tilgjengelig, for eksempel risikomatriser som banker bruker for å kartlegge hvilke sektorer som har mest risiko for menneskerettighetsbrudd.

Brooks sier det var overraskende at Cultura Bank falt så mye.

**ETIKK I PRAKSIS:** Bankene scorer langt dårligere når de blir målt på sin praktisering av retningslinjene. (Grafikk: Framtiden i våre hender.)



– De er veldig åpne, men de ikke har dokumentert prosessene for hvordan de tar beslutninger. Det betyr ikke at de låner ut til selskaper som har høy bærekraftsrisiko. Dokumentasjonen er noe de jobber med, sier hun.

SpareBank 1 Østlandet scoret best på praksis.

– Banken var veldig god på prosesser. Og de har kartlagt hvilke sektorer i Norge som har stor risiko, selv om de kun låner ut i Norge hvor risikoen for menneskerettighetsbrudd kanskje ikke er så stor. Banken har også prosesser for å følge opp arbeidsrettigheter og HMS, sier hun.

## RÅDGIVERNES ROLLE

Ingen av bankene var gode på hvordan de i praksis skal stemme i spørsmål om klima eller menneskerettigheter på generalforsamlingen i selskapene de har investert i.

Derimot var det stor variasjon blant bankene på hvilke spørsmål rådgiverne i bankene stiller når de snakker med selskaper som søker om lån.

NYHETSBREV

Vil du ikke å glipp av viktige nyheter fra Finansfokus? Abonner på vårt ukentlige nyhetsbrev!

E-post \*

Ja, takk!

I noen banker nøyer rådgiveren seg med en generell prat, for eksempel om hvordan bedriften vil håndtere klimarisiko, uten at de stiller krav til dokumentasjon i tråd med bankens egne retningslinjer.

Sparebank 1 Østlandet scorer best her ifølge Brooks. For alle lån over en million kroner har bankens rådgiver en omfattende samtale om bærekraft og klima.

## STRATEGISK VALG

Konserndirektør kommunikasjon Siv Stenseth i SpareBank 1 Østlandet forklarer de gode tallene i undersøkelsen med at etiske retningslinjer har stått høyt på strategikartet siden 2017. Bærekraft er ett av bankens viktige satsningsområder.

– I dag har så å si hele organisasjonen eierskap til våre strategiske bærekraftsmål. Bærekraft er integrert i våre ulike virksomhetsområder, deriblant i rådgivningen både i bedrifts- og personmarkedet. Bærekraft er blitt en del av kredittvurderingen og banken har satt måltall på utslipp fra sine porteføljer, skriver Stenseth i en e-post.

## FAKTA

- Praksisundersøkelsen *From policy to practice – do banks deliver on their promises?* ble finansiert av Finansmarkedsfondet tilsvarende et helt årsverk i 1,5 år. Etisk bankguide blir finansiert av Framtiden i våre hendes egne midler. Tidligere undersøkelser har vært finansiert av Sida (Swedish International Development Cooperation Agency) og Finansmarkedsfondet.

Cultura Sparebank

Etikk

etisk bankguide

SpareBank 1 Østlandet

---

## Relatert



**Nordea: Voldsom økning i antall svindelsaker**

**BANK**